

Sygn. akt V ACz 5/14

POSTANOWIENIE

Dnia 4 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach, Wydział V Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Zofia Kołaczyk

Sędziowie: SA Urszula Bożałkińska (spr.)

SO del. Tatiana Kania

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2014 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C.

przeciwko(...) w Brazylii

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki

na zarządzenie przewodniczącego w Sądzie Okręgowym w Częstochowie

z dnia 29 listopada 2013 r., sygn. akt V GC 143/13

postanawia:

uchylić zaskarżone zarządzenie.

Sygn. akt V ACz 5/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem Przewodniczący w Sądzie Okręgowym w Gliwicach zwrócił pozew powódki wskazując, iż w określonym przez Sąd terminie, nie uzupełniła ona jego braków, gdyż nie uiściła zaliczki na poczet wynagrodzenia tłumacza przysięgłego. Powołanie tłumacza było zaś niezbędne celem sporządzenia tłumaczenia pozwu oraz jego załączników na język kraju siedziby pozwanej, w którym pozew należało doręczyć. Obowiązek dokonania doręczenia pozwu wraz z tłumaczeniem wynikał natomiast

z przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych czynności sądów w sprawach z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego oraz karnego w stosunkach międzynarodowych (Dz. U. 2002, Nr 17, poz. 164 – dalej „rozporządzenie”). Nieuiszczenie zaliczki skutkowało więc niemożnością sporządzenia tłumaczenia, w konsekwencji brakiem możliwości doręczenia pozwu, a więc nadania sprawie dalszego biegu.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powódka wnosila o jego uchylenie wskazując, iż w świetle obowiązujących przepisów istniała możliwość dokonania doręczenia odpisu pozwu wraz z załącznikami, bez uprzedniego dokonywania ich tłumaczenia na język kraju siedziby pozwanej, a zatem nie można uznać, aby zachodziła konieczność zwrotu pozwu wobec nieuiszczenia przez powódkę zaliczki na poczet wynagrodzenia tłumacza przysięgłego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 130 § 1 k.p.c., jeżeli pismo procesowe nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania warunków formalnych lub jeżeli od pisma nie uiszczono należnej opłaty, przewodniczący wzywa stronę, pod rygorem zwrócenia pisma, do poprawienia, uzupełnienia lub opłacenia go w terminie tygodniowym. Warunki formalne, jakim odpowiadać musi pozew, określają przepisy art. 126, 126¹, 128 oraz art. 187 k.p.c.

W żadnym z wymienionych wyżej artykułów ustawodawca nie zawarł jednak wymogu, aby pozew podlegający doręczeniu za granicą musiał być złożony wraz z jego tłumaczeniem na właściwy język państwa doręczenia ewentualnie, aby w takich przypadkach strona zobligowana była do uiszczenia niezbędnej w powyższym zakresie zaliczki na poczet wynagrodzenia tłumacza przysięgłego, którego ustanowi sąd.

Wydatki wchodzą obok opłat w skład kosztów sądowych (art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. 2010 r., Nr 90 poz. 594 ze zm., dalej: „u.k.s.c.”). Są związane z finansowaniem czynności niezbędnych do przeprowadzenia postępowania sądowego, gdy ich katalog został określony w art. 5 ust. 1 u.k.s.c., obejmując również wynagrodzenie tłumacza (pkt 3 ust. 1 art. 5 u.k.s.c.).

Równocześnie problematyka wydatków uregulowana została w art. 130⁴ k.p.c., który jako zasadę określoną w § 1 przewiduje, że strona, która wnosi o podjęcie czynności połączonej z wydatkami, obowiązana jest uiścić zaliczkę na ich pokrycie w wysokości

i terminie oznaczonym przez sąd. Z art. 130⁴ k.p.c. wynika też, że zasadniczo niedopuszczalne jest zarządzenie przez sąd wyłożenia wydatków przez stronę, a następnie przymusowe pobranie ich od strony. W sytuacji gdy nie uiszczono zaliczki, a czynności połączonej z wydatkami nie można pominąć, jako wyjątek od zasady wynikającej

z art. 130⁴ k.p.c. należy traktować regulację przewidzianą w art. 83 u.k.s.c.

W związku z powyższym rozważenia wymagało, czy w stanie faktycznym sprawy miał zastosowanie przepis art. 83 u.k.s.c., gdy Sąd Okręgowy wzywając o zaliczkę na koszty tłumaczenia niewątpliwie zamierzał dokonywać doręczenia w sposób wymagający tłumaczenia dla wniosku (§ 10 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 stycznia 2002 r.) i pisma podlegającego tłumaczeniu (§ 11 ust. 1 rozporządzenia), a w zakresie obowiązku doręczenia działał on z urzędu – ex officio.

Pozostaje faktem, że 23 września 2013 r. (k. 268) wezwano pełnomocnika powoda do uiszczenia kwoty 5.000 zł na koszty tłumaczenia – w terminie 7 dni pod rygorem doręczenia odpisu pozwu w języku polskim. Reakcją powoda było oświadczenie zawarte w piśmie z dnia 4 października 2013 r. (k. 271). Strona powodowa oświadczyła, że nie znajduje podstaw do zobowiązania jej do zapłaty kosztów przetłumaczenia pozwu na język urzędowy strony pozwanej i wniosła o doręczenie pozwanemu odpisu pozwu w języku polskim. Reakcją na powyższe pismo było wezwanie z dnia 18 października 2013 r. (k. 273) do zapłaty kwoty 7.000 zł na koszty tłumaczenia na język portugalski dokumentów w terminie 7 dni pod rygorem pozwu, do którego powód nie zastosował się z konsekwencją w postaci zarządzenia zwrotu pozwu.

Powyższe oznacza, iż wywodzony z art. 1130 § 1 k.p.c. obowiązek doręczenia pism sądowych za granicę, jako obowiązek ex officio Sąd Okręgowy zamierzał realizować poprzez doręczenie w trybie określonym w art. 1131 § 2 k.p.c. odnośnie wniosku i w trybie określonym w art. 1132 k.p.c. odnośnie doręczenia odpisu pozwu.

Podkreślenia wymaga równocześnie, że prawo procesowe cywilne przywiązuje do prawidłowości doręczeń duże znaczenie zakładając, że warunkuje ono zachowanie praworządności całego procesu, w tym zapewnienie obu stronom równości praw. Za judykaturą przyjąć należy, że przepisy o doręczeniach mają charakter obligatoryjny, wyłączając swobodę dyspozycyjną stron w zakresie określenia sposobu doręczania pism procesowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 sierpnia 1995 r., I PRN 39/95, LEX nr 1102353).

Zgodnie z § 2 art. 1131 k.p.c. Sąd Okręgowy obowiązany był przesłać wniosek o doręczenie odpisu pozwu stronie pozwanej, mającej siedzibę w Brazylii za pośrednictwem polskiego urzędu konsularnego, o czym stanowi również § 18 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia. Z art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsulów Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2002 r., Nr 215, poz. 1825 ze zm.) wynika bowiem, że na wniosek sądu lub innego właściwego organu Rzeczypospolitej Polskiej konsul przekazuje do wykonania sądom i innym organom państwa przyjmującego wnioski o udzielenie pomocy prawnej.

Jako podmiot pośredniczący w doręczeniu doręcza on wniosek o udzielenie pomocy prawnej, który „ma być wykonany przez sąd lub inny organ państwa obcego”, w związku z czym do wniosku konieczne jest dołączenie jego tłumaczenia na język urzędowy państwa wezwanego, jak stanowi § 10 ust. 2 rozporządzenia. Jest to wymóg ustawowy, gdy równocześnie wniosek bez tłumaczenia nie odpowiada ustawowym warunkom formalnym.

W przypadku zatem obowiązku doręczenia wniosku wraz z tłumaczeniem, gdy strona na wezwanie sądu nie uiszczała zaliczki na koszt tłumaczenia, koszty tłumaczenia kredytyje Skarb Państwa. Jest to bowiem wydatek konieczny i w tym zakresie ma zastosowanie regulacja z art. 83 ust. 1 u.k.s.c.

Inaczej przedstawia się sprawa kredytowania przez Skarb Państwa kosztów tłumaczenia pisma doręczanego stronie za granicę.

Odmowę powoda uiszczenia zaliczki na koszty tłumaczenia pozwu, przy oświadczeniu, że wnosi o jego doręczenie bez tłumaczenia, należy bowiem traktować jako wniosek skierowany do sądu o zmianę sposobu przesyłania pisma procesowego na sposób prawem dopuszczalny, ale nie wymagający tłumaczenia.

Przesłanie doręczanego pisma bez tłumaczenia jest bowiem możliwe i dopuszczalne, gdy doręczenie ma nastąpić przez zwykłe oddanie pisma adresatowi (§ 11 ust. 2 rozporządzenia), a ten sposób doręczenia zarządził sąd (§ 38 pkt 1 rozporządzenia).

Brak jest jednocześnie jakichkolwiek racji prawnych by oświadczenie to nie było dla sądu wiążące, skoro sprawie może być nadany dalszy bieg i nie zachodzi podstawa do zawieszania postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.a.

W sytuacji, gdy powód decyduje się na zwykłe doręczenie pisma procesowego (bez tłumaczenia) adresatowi zamieszkałemu za granicą, bierze na siebie całe ryzyko nieskuteczności takiego doręczenia. Nie istnieje zatem konieczność kredytowania takiego wydatku przez Skarb Państwa li tylko dlatego, że sąd wcześniej przewidywał inny, od zaproponowanego następczo przez samą stronę sposób doręczenia tego pisma za granicę.

Stąd art. 83 u.k.s.c., jako regulacja w zakresie wydatków wyjątkowa, nie będzie miał, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zastosowania w odniesieniu do wydatków związanych z tłumaczeniem doręczanego pisma procesowego, jeżeli Sąd zarządził doręczenie przez zwykłe oddanie tego pisma adresatowi.

Przekłada się to na stwierdzenie, że wniesiony przez powódkę pozew odpowiadał warunkom formalnym, a gdy została uiszczona od niego opłata sądowa nie był dotknięty brakami uzasadniającymi wezwanie strony do jego uzupełnienia w trybie art. 130 k.p.c. pod rygorem zwrotu pozwu.

Tak więc, wobec skutecznego wniesienia pozwu zaskarżone zarządzenie podlegało uchyleniu na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 i 398 k.p.c.

Rzeczą Sądu Okręgowego będzie zatem zarządzenie, na koszt Skarbu Państwa, tłumaczenia na język portugalski wniosku o doręczenie odpisu pozwu stronie posiadającej siedzibę w Brazylii, a następnie przesłanie tegoż wniosku wraz z tłumaczeniem do polskiego urzędu konsularnego w Brazylii przy zarządzeniu doręczenia przesyłanego bez tłumaczenia odpisu pozwu przez zwykłe oddanie pisma adresatowi.